

Sosiaalihuoltolain uudistuksen (HE 180/2026) tavoitteena joustavammat palvelut ja oikea- aikainen tuki

Eija Leino

28.9.2026

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Hallitusohjelmaan perustuvat uudistuksen tavoitteet

Parantaa palvelujärjestelmän toimivuutta ja kustannusvaikuttavuutta

Turvata henkilöstön riittävyyttä

Porrastaa palveluja tarkoituksenmukaisesti

Vahvistaa ennaltaehkäisyä ja perustason palveluja

Tukea perustuslain turvaamien riittävien sosiaalipalvelujen järjestämistä taloudellisesti kestäväällä tavalla myös pidemmällä aikavälillä

Uudistuksessa työikäisten palveluiden näkökulmasta

Ohjauksen ja neuvonnan rooli korostuu tuen tarpeiden havaitsemisessa asiakkaan ohjaamisessa palveluiden piiriin (huomioiden hyvinvointialueen ja kuntien palvelut, järjestöjen tuki).

Asiakkaalla on oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun sosiaalihuollon ammattihenkilön kanssa viimeistään 7 arkipäivän kuluessa yhteydenotosta.

Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen asema vahvistuu: eivät enää ole varsinaisia sosiaalipalveluja vaan ydintoimintaa. Sosiaalityöntekijöiden osaaminen kohdistetaan vaativimpiin asiakastilanteisiin.

Pyritään oikea-aikaisempaan ja nykyistä paremmin asiakkaan tuen tarpeisiin vastaavan avun järjestämiseen.

Mikäli ensisijaiset keinot eivät ole tarkoituksenmukaisia ja riittäviä järjestetään asiakkaan tarpeen mukaiset palvelut.

Uudistuksessa työikäisten palveluiden näkökulmasta

Työllistymistä edistävät sosiaalipalvelut uudistuvat merkittävästi:

Uudistuksessa työllisyysalueet voivat rahoittaa yhdistysten ja säätiöiden järjestämää toimintaa pitkään työttömänä olleille uudella työllisyyspoliittisella tuella.

Uuden toimintakyvyn ja osallisuuden tuki –sosiaalipalvelun lähtökohtana asiakkaan vapaaehtoisuus, toimintakyvyn vahvistaminen, osallisuuden tukeminen ja palvelusisällön joustava räätälöinti asiakkaan tarpeiden mukaisesti.

Palvelu olisi määrärahasidonnainen ja palvelua voitaisiin toteuttaa esim. yksilötyönä, ryhmämuotoisena toimintana, valmennuksena ja työtoimintana.

Sosiaalinen kuntoutus ja kuntouttava työtoiminta palveluina lakkaavat.

Uudistuksessa työikäisten palveluiden näkökulmasta

Hallinnollinen työ mahdollisesti kevenee, kirjaamisvelvoitteita vähennetään ja päällekkäistä sääntelyä puretaan (sosiaalihuollon kirjaamista koskevaa sääntelyä siirretään asiakastietolakiin) -> työaika vapautuisi asiakastyöhön.

Kirjaamisen tavoitteena olisi keskittyä vain olennaisiin ja riittäviin tietoihin ja asiakassuunnitelma laadittaisiin vain kun asiakkaan tilanne tai tuen seuranta sitä edellyttävät huomioiden asiakkaan sekä työntekijän oikeusturva.

Mahdollisuus hyödyntää tekoälyä kirjaamisen tukena –ratkaisut edellyttävät taloudellista panostusta.

Uudistuksen toimeenpanoon liittyvät haasteet

Aikataulu ja hyvinvointialueille asetetut säästövaateet haastavat:

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin 1.7.2027, mutta toimintakyvyn ja osallisuuden tuki –palvelu jo 1.1.2027 alkaen

- Palvelun sisällön kehittäminen
- Palveluverkko
- Palvelua tuottava henkilöstö
- Palvelun kohdentaminen huomioiden asiakkaan tarve (HVA:n palvelu vs. työllisyysalueen palvelu)
- Asiakirjarakenteiden (THL) ja asiakastietojärjestelmien muutokset (tietojärjestelmien palvelutuottajat)
- Saadaanko hallinnollisen työn keventämisestä ja kirjaamisen vähentämisestä tosiasiasa säästöjä?

Uudistuksen onnistumisen edellytykset

Tärkeintä on **organisaation tuki** muutoksen toimeenpanolle. Palvelujen vaikuttavuutta ja toteutumista on seurattava systemaattisesti.

Tarvitaan aktiivista ja vahvaa **kansallista toimeenpanon tukea**, ohjausta ja koulutusta (kansallinen koordinoitu toimeenpanon tuen hanke).

Muutoksen myötä:

- Monialaisen yhteistyön merkitys kasvaa entisestään.
- Yhdyspinta työllisyysalueisiin on tärkeä (sovittava työnjaosta sosiaalihuollon ja työvoimaviranomaisten välillä) ja jakaa yhteinen ymmärrys uuden lain ja toimintakyvyn ja osallisuuden tuki -palvelun tarkoituksesta.
- Organisaation palveluketjujen toimivuus on kriittinen onnistumistekijä.

Valmistelu Päijät-Hämeen hyvinvointialueella

Valmistelutyöryhmät:

- Sosiaalihuollon ohjaus- ja neuvontapalvelut
- Sosiaalityö ja sosiaaliohjaus
- Työikäisten palvelut ja uusi toimintakyvyn ja osallisuuden tuki –palvelun käynnistäminen
- Lapsiperhepalvelut ja uusi perheen vuorovaikutuksen ja hyvinvoinnin tuki – palvelu
- Sosiaalipäivystys
- ICT ja kirjaaminen

Säännölliset henkilöstöinfot

Yhteistyötoimikuntaan tieto uudistuksesta ja sen valmistelusta

Intra-sivut uudistukselle

Sosiaalityön tiekartta –seminaareissa yhtenä aiheena uudistukseen valmistautuminen

Valmistelun kokonaiskoordinointi, kuten toimialojen yhteiset kokoukset / työpajat

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue